

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА НІМЕЦЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ**

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

КОНТЕКСТИ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ: ІСТОРІЯ Й СУЧАСНІСТЬ

Підготовки

здобувачів освіти другого (магістерського) рівня
вищої освіти

Луцьк – 2026

Силабус вибіркового освітнього компонента «Контексти німецької мови: історія й сучасність» підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Розробник: Лашук О. М., доцент кафедри німецької філології, кандидат філологічних наук.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми: проф. Наталія ЛИСЕЦЬКА

**Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри
німецької філології
протокол № 9 від 02.02.2026 р.**

Завідувач кафедри:

доц. Людмила ПАСИК

© Лашук О. М., 2026 р.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна (очна) форма навчання	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки В11 Філологія Мова і література (німецька). Переклад Магістр	Вибірковий
Кількість годин/кредитів <u>120/4</u>		Рік навчання 1
		Семестр 2
ІНДЗ: <u>немає</u>		Лекції 8 год.
		Практичні (семінарські) 16 год.
		Самостійна робота 88 год.
	Консультації 8 год.	
	Форма контролю: залік	
Мова навчання німецька		

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові	Лащук Оксана Миколаївна
Науковий ступінь	кандидат філологічних наук
Вчене звання	
Посада	доцент кафедри німецької філології
Контактна інформація	моб. 099 6042308
	lashchuk.oksana@vnu.edu.ua
Дні занять згідно з розкладом: http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700	

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента.

Силабус освітнього компонента «Контексти німецької мови: історія й сучасність» складено відповідно до освітньо-професійної програми «Мова і література (німецька). Переклад» підготовки магістра галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки, спеціальності В11 Філологія. Запропонований ОК вивчається у другому семестрі та входить до переліку вибірових освітніх компонентів.

Предметом ОК є вивчення німецької мови в широкому історико-культурному, соціальному та ідейному контекстах. Німецька мова розглядається як динамічний феномен, тісно пов'язаний з історією Німеччини, формуванням національної ідентичності, суспільними трансформаціями та глобальними викликами сучасності.

2. Мета і завдання освітнього компонента.

Метою курсу є формування у здобувачів освіти цілісного розуміння розвитку німецької мови та культури в історичній перспективі й у сучасних реаліях, а також розвиток здатності інтерпретувати мовні й культурні явища у зв'язку з соціально-політичними, ідеологічними та історичними процесами.

Основні завдання ОК:

- ознайомити ЗО з ключовими етапами історії Німеччини та їхнім впливом на розвиток німецької мови;
- проаналізувати роль визначних історичних постатей і мислителів, а також ідей німецькомовного світу, що вплинули на європейську й світову культуру;
- дослідити поняття німецької ідентичності, концептів та їх мовні, культурні й дискурсивні вияви;
- розглянути особливості мовної та суспільної реакції німецького суспільства на глобальні кризи, зокрема пандемію COVID-19; на війну росії проти України.
- розвинути навички критичного аналізу автентичних текстів різних періодів і жанрів;
- уміти знаходити, опрацьовувати та ефективно використовувати необхідну для написання рефератів, доповідей та магістерських проєктів літературу;
- уміти оперувати науковою термінологією українською та німецькою мовами;
- практично використовувати набуті теоретичні знання при інтерпретації текстів на заняттях із німецької мови як основної.

Методи навчання: пояснювально-ілюстративний метод; частково-пошуковий метод; проблемно-пошуковий метод; дослідницький; активний та інтерактивний методи; метод пояснення, тренування, практика в спілкуванні; методи дистанційного навчання.

3. Soft skills

У процесі вивчення ОК «Контексти німецької мови: історія й сучасність» ЗО розвинуть такі **Soft skills**, як:

- критичне та аналітичне мислення;
- здатність працювати з міждисциплінарними джерелами;
- навички аргументованої усної та письмової комунікації німецькою мовою;
- уміння інтерпретувати культурні й мовні явища в історичному та сучасному контекстах;
- міжкультурну компетентність і академічну рефлексію;
- робота в команді та лідерські навички.

4. Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Historische und kulturelle Wegmarken Deutschlands						
Тема 1. Reise durch die Geschichte Deutschlands.	10	2	-	8	-	Л/ДС
Тема 2. Erinnerungskultur. Gedenktage. Ein Rundgang durchs Parlamentsviertel.	13	2	2	8	1	СЗ/ДС/10
Тема 3. Die Deutschen, die die Welt revolutionierten.	13	-	2	10	1	СЗ/ДС/10
Тема 4. Nationale und internationale Literaturpreise. Buchmessen.	13	-	2	10	1	СЗ/ДС/10
Разом за ЗМ 1	49	4	6	36	3	
Змістовий модуль 2. Offene Gesellschaft						
Тема 5. Die Entdeckung des Deutschtums. Klischees und gesellschaftliche Realität.	15	2	2	10	1	Л/ДС/10
Тема 6. Zeit-Wörter. Tabuthemen.	15	2	2	10	1	Л/ДС/10
Тема 7. Virus-Kampf und neue Helden. Corona-Texte.	13	-	2	10	1	СЗ/ДС/10
Тема 8. Krieg und Sprache. Wie Spitzenpolitiker in der Krise kommunizieren.	13	-	2	10	1	СЗ/ДС/10
Fazit. Kontrollarbeit.	15	-	2	12	1	Т/30
Разом за ЗМ 2	71	4	10	52	5	
Всього годин/Балів	120	8	16	88	8	100

*Форми навчання і контролю: СЗ – семінарське заняття, Л/ДС – лекція, дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також доповідь, презентація, аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

5. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота включає:

- 1) підготовку до практичних занять;
- 2) укладання словника наукових термінів;
- 3) написання доповіді.

Самостійна робота ЗО враховується при відповідях на семінарських заняттях та дискусіях.

Тематика доповідей

1. Weltkriege und Diktatur.
2. Reformation und Glaubensspaltung.
3. Teilung und Wiedervereinigung (1945 – heute).
4. Chronik der Mauer.
5. Ein modernes Parlament im historischen Mantel.
6. Erinnerungsorte in Berlin.
7. Bekannte Deutsche aus verschiedenen Bereichen.
8. Wagner und Verdi – Nationalkomponisten oder Europäer.
9. Beethoven als Verfechter der persönlichen Freiheit.
10. Johann Wolfgang von Goethe als kulturelles und sprachliches Referenzmodell.
11. Reinheitsgebot 1516.
12. Die Rolle der deutschen Wissenschaftssprache im internationalen Kontext.
13. Frankfurter Buchmesse.
14. Was ist deutsch?
15. Zitate über Wolodymyr Selenskyj aus den Medien.
16. Tabuthemen bei Small Talk.

IV. Політика оцінювання

Поточне оцінювання знань ЗО здійснюється за десятибальною системою та включає оцінювання роботи ЗО під час аудиторних занять за усні та письмові відповіді, контрольних робіт, різних видів завдань, за участь у дискусіях і обговореннях. Всього за поточне оцінювання ЗО можуть отримати 100 балів (накопичувальна система балів, які ЗО можуть отримати за конкретні види діяльності в межах змістових модулів).

Оцінювання поточного контролю в межах семінарського заняття:

- Оцінка «відмінно» відповідає 10-9 балам за усні відповіді на семінарських заняттях, написання письмових робіт (творчого завдання) і ставиться за широкі й системні знання теоретичного й практичного матеріалу з освітнього компонента «Контексти німецької мови: історія й сучасність»;

- Оцінка «добре» відповідає 8-7 балам за усні відповіді на семінарських заняттях, написання письмових робіт (творчого завдання) і ставиться за хороші знання теоретичного й практичного матеріалу з освітнього компонента «Контексти німецької мови: історія й сучасність»;

- Оцінка «задовільно» відповідає 6 балам на семінарських заняттях, написання письмових робіт (творчого завдання) і ставиться за базові знання теоретичного й практичного матеріалу з освітнього компонента «Контексти німецької мови: історія й сучасність»;

- Оцінка «незадовільно» відповідає 5-0 балам на семінарських заняттях, написання письмових робіт (творчого завдання) і ставиться у випадку невиконання практичних завдань та незнання теоретичного матеріалу з освітнього компонента «Контексти німецької мови: історія й сучасність».

Вивчення ОК «Контексти німецької мови: історія й сучасність» завершується написанням контрольної роботи/тестів, яка оцінюється у максимально 30 балів.

Основні види роботи та принципи організації поточного та підсумкового оцінювання розкриті у відповідному [Положенні про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти ВНУ ім. Лесі Українки](#).

Політика викладача щодо ЗО. Відвідування занять є обов'язковим. Якщо ЗО не може бути присутнім на практичних заняттях, він має можливість працювати за індивідуальним графіком.

ЗО, які є членами наукових проблемних груп, авторами статей і тез, доповідачами на наукових конференціях, переможцями та активними учасниками фахових студентських олімпіад, мають право протягом семестру за кожен виконаний вид діяльності одноразово отримати додаткові заохочувальні бали до відповідного ОК, якщо здійснена активність здобувачів відповідає профілю ОК. У цьому випадку ЗО інформує викладача/ів про свої здобутки. Викладач має право самостійно визначити валідність, заявлених ЗО отриманих результатів та приймає рішення щодо зарахування або незарахування таких балів:

– 3 бали – за результативну роботу у студентській проблемній групі (систематичне відвідування, обговорення), публікацію тез (підготовку матеріалів конференції) або виступ/и на конференції/ях без публікації/й, участь у I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади;

– 5 балів – за публікацію статті/ей у збірнику студентських наукових праць, перемога у I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади;

– 10 балів – за публікацію статті (статей) у збірнику наукових праць, що входить до категорії Б, або призове місце на II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади.

Згідно з [ПОЛОЖЕННЯМ про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки](#) здобувачам освіти можуть бути зараховані результати навчання, отримані у формальній, неформальній та/або інформальній освіті (професійні курси/тренінги, громадянська освіта, онлайн-освіта, стажування). Для цього потрібно звернутися із заявою на ім'я декана факультету з проханням про визнання результатів навчання, набутих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті. Згідно зі встановленим порядком можуть бути визнаними результати навчання, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають одному заліковому модулю в цілому, так і його окремому змістовому модулю, темі (темам), які передбачені цим силабусом.

Політика щодо академічної мобільності. Невід'ємною частиною вивчення іноземної мови та становлення кваліфікованого випускника вважаємо академічну мобільність, яка регулюється відповідним [Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу ВНУ імені Лесі Українки](#).

Політика щодо академічної доброчесності. [Кодекс академічної доброчесності ВНУ імені Лесі Українки](#) передбачає самостійну, чесну та відповідальну роботу здобувачів освіти над поставленими завданнями. Відповідальність за дотримання академічної доброчесності покладена як на викладачів, так і на здобувачів освіти, які в разі виявлення порушень академічної доброчесності несуть відповідальність.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Підготовка до практичних занять має бути вчасною. Якщо ЗО був відсутній на занятті з поважної причини (участь у конференції та конкурсах, академічна мобільність, лікарняний або інша поважна причина), він може здати практичне заняття викладачу в індивідуальному режимі (коли викладач має години консультації на кафедрі німецької філології) або на його електронну скриньку. Дедлайном до кожного пропущеного практичного заняття вважається надсилання виконаних завдань практичного заняття на електронну скриньку викладача до початку наступного практичного заняття або їх здавання на консультації викладачу.

V. Підсумковий контроль

Оскільки формою контролю вибіркового ОК «Контексти німецької мови: історія й сучасність» є залік, то оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами видів робіт, передбачених силабусом (див. пункт 5. Структура освітнього компонента).

У випадку незадовільної підсумкової оцінки або за бажанням підвищити рейтинг, ЗО може дібрати бали, виконавши певний вид робіт (наприклад, здати одну із тем або перездати якусь тему).

Перелік питань до заліку

1. Welche historischen Etappen waren entscheidend für die Entwicklung der deutschen Sprache und Identität?
2. Inwiefern spiegeln politische und gesellschaftliche Umbrüche die sprachliche Entwicklung in Deutschland wider?
3. Welche Rolle spielte die Reformation für die Standardisierung der deutschen Sprache?
4. Der Einfluss der Aufklärung auf Sprache, Denken und Kultur in Deutschland.
5. Die Bedeutung des 19. Jahrhunderts für die Herausbildung der deutschen Nation und Nationalsprache.
6. Sprache und Ideologie im 20. Jahrhundert: Deutsch im Nationalsozialismus und in der DDR.
7. Welche sprachlichen und kulturellen Folgen hatte die deutsche Wiedervereinigung?
8. Bedeutende Persönlichkeiten und Ideen. Welche deutschen Denker, Schriftsteller oder Wissenschaftler haben weltweite Wirkung entfaltet?

9. Was versteht man unter „deutscher Identität“ aus sprachlich-kultureller Perspektive?
10. Bedeutende Persönlichkeiten Deutschlands.
11. Wie hat die Corona-Pandemie den deutschen Wortschatz und Diskurs verändert?
12. Johann Wolfgang von Goethe als kulturelles und sprachliches Referenzmodell.
13. Analyse von Neologismen und Diskursmustern während der Corona-Zeit.
14. Sprache der Medien und Politik in Krisenzeiten am Beispiel der Pandemie.
15. Digitalisierung und soziale Medien als neue Kontexte der deutschen Sprache.
16. Nationale Stereotype über Deutsche: sprachliche Repräsentationen und ihre Herkunft.
17. Selbst- und Fremdbilder der Deutschen in Sprache und Medien.
18. Kritische Reflexion von Stereotypen im DaF-/DaZ-Unterricht.
19. Eine Sprache ist ein Spiegel gesellschaftlicher Werte und historischer Erfahrungen?
20. Welche Herausforderungen und Perspektiven hat die deutsche Sprache im 21. Jahrhundert?

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 – 81	
67 – 74	
60 – 66	
1 – 59	Незараховано (необхідне перекладання)

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна література:

1. Лащук О. М. Ціннісно-оцінні характеристики бінарного концепту DISTANZ. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Сер.: Філологія. Журналістика.* 2025. Том 36 (75) № 4 . Ч. 1. С. 155 – 160. DOI : <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2025.4.1/25>
2. Лащук О. М. Бінарний концепт NÄHE: результати вільного асоціативного експерименту. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія.* 2025. № 73. С. 83 – 85. DOI : <https://doi.org/10.32782/2409-1154.2025.73.16>
3. Borchmeyer D. Schiller und Wagner oder die Entdeckung des Deutschtums // Wagner Weimar Eisenach. Richard Wagner im Spannungsfeld von Kultur und Politik / Hrsg. von Helen Geyer, Kiril Georgiev, Stefan Alschner. Bielefeld: transcript, 2020. S. 11–38.

4. Einblicke. Ein Rundgang durch das Parlamentsviertel. Deutscher Bundestag, Berlin, 2006. 146 S.
5. Geschichtsstunden. Ausgabe Baden-Württemberg. / Hrsg. von Diebold R., Englert K., Kaiser F. Stuttgart: Ernst Klett Verlag, 1999. 92 S.
6. Romanhaftes Erzählen von Geschichte. Vergegenwärtigte Vergangenheiten im beginnenden 21. Jahrhundert / Hrsg. von D. Fulda, S. Jaeger. Berlin, New York: Walter de Gruyter, 2019. 495 S.

Додаткова література:

7. Лащук О. М. Бінарний концепт DISTANZ: асоціативне опитування. *Science and Education. A New Dimension. Philology*. Budapest. IX (73). Issue: 248. 2021. P. 52–54. DOI : <https://doi.org/10.31174/SEND-Ph2021-248IX73-12>
8. Corona und Literatur: was das Virus mit den Büchern macht // <https://www.augsburger-allgemeine.de/kultur/Kultur-Corona-und-die-Literatur-Was-das-Virus-mit-den-Buechern-macht-id59700806.html>
9. Corona in der Literatur: aus dem Archiv von literaturkritik.de // <https://literaturkritik.de/corona-in-der-literatur-aus-dem-archiv-von-literaturkritikde,28639.html>
10. Scholl J. 50 Klassiker. Romane des 20. Jahrhunderts: Die wichtigsten Romane der Moderne. Hildesheim: Gertenberg Verlag, 2017. 280 S.

Джерела ілюстративного матеріалу:

1. <https://gfds.de/category/podcast/>
2. <https://learn german.dw.com/de/deutsch-lernen/s-9095>
3. <https://www.duden.de/digitales/podcast>
4. <https://www.ardmediathek.de/>